

Sociálny dialóg počas pandémie viazne - výsledkom je menej kvalitná legislatíva

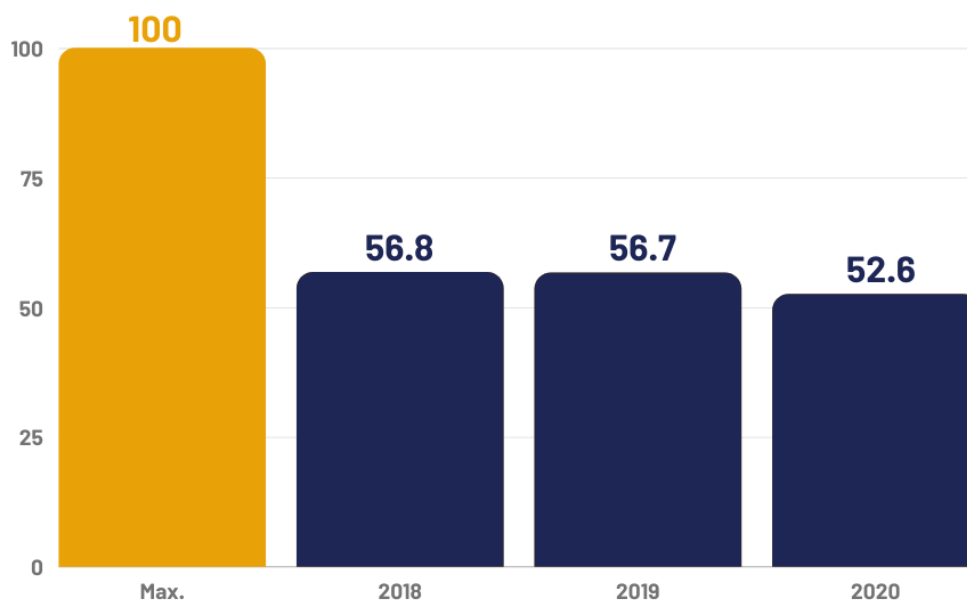
(Bratislava, 30. november 2021)

Zatiaľ čo Slovensko zápasí so zásadnou zdravotnou a spoločenskou výzvou v podobe pandémie COVID-19, pozornosť sa upiera najmä na účinnosť vládnych opatrení, ktoré ju majú pomôcť prekonať. Negatívne dopady na zamestnávateľov a zamestnancov, ktoré tieto mimoriadne opatrenia neraz majú, však zostávajú pomerne prehliadaným aspektom. Zamestnávatelia, združení v Republikovej únii zamestnávateľov (RÚZ), pritom upozorňujú, že popri samotnom úsilí prekonať pandémiu, je kľúčové aj to, aby ostali podnikateľské príležitosti a jednotlivé pracovné miesta zachované – práve tie totiž zabezpečia stabilitu ekonomiky aj po opätovnom uvoľnení epidemiologických opatrení.

Hľadaniu vhodných a udržateľných riešení zvyčajne napomáha vzájomný dialóg sociálnych partnerov – zástupcov zamestnávateľov, zamestnancov a štátu. No práve uplatňovanie tohto osvedčeného nástroja počas pandémie viazne. Dokazujú to výsledky Indexu kvality sociálneho dialógu (IKSD), ktorý zostavili experti RÚZ. Ide pritom o pilotný projekt, ktorý po prvý raz komplexne meria kvalitu sociálneho dialógu, a to z hľadiska jeho intenzity a dosiahnutých výsledkov. Cieľom indexu je dokázať, že sociálny dialóg sa v súčasnosti nerealizuje už len ako akási tradícia, no naopak, že i naďalej prináša uchopiteľné výstupy, a teda zohráva dôležitú úlohu v súčasnom demokratickom procese.

IKSD hodnotí efektívnosť a kvalitu tripartitného sociálneho dialógu na základe 28 ukazovateľov rozdelených do piatich hodnotených oblastí: (1) Intenzita sociálneho dialógu, (2) Pracovné podmienky, (3) Vitalita trhu práce, (4) Kvalita legislatívy a (5) Kvality podnikateľského prostredia. Celkové výsledky indexu sú prezentované na ľahko uchopiteľnej 100-bodovej stupnici. Slovensko za rok 2020 dosiahlo v indexe hodnotenie 52,6 bodov. V porovnaní s hodnotením predchádzajúcich rokov tak ide o citeľné zhoršenie. Pre porovnanie, v roku 2019 dosiahol index hodnotu 56,7 bodov a v roku 2018 hodnotu 56,8 bodov.

Vývoj Indexu kvality sociálneho dialógu v Slovenskej republike (IKSD)

#ZAMESTNÁVATELIA

Nepopierateľné zhoršenie naša krajina zaznamenala najmä v hodnotení intenzity sociálneho dialógu. Zatiaľ čo od roku 2012 zasadá Tripartita na Slovensku priemerne 10-krát ročne, vlni sa sociálni partneri spoločne stretli len dva razy. „Na to, aby mohol byť sociálny dialóg skutočne kvalitný – nielen ako proces, ale aj z hľadiska jeho výsledkov – musí v prvom rade prebiehať. Pandémia ochorenia COVID-19 a s ňou súvisiace obmedzenia mali zásadný vplyv aj na sociálny dialóg na tripartitnej úrovni,“ vysvetľuje prezident RÚZ Miroslav Kiraľvarga.

Významný vplyv na medziročný prepád indexu však malo aj zhoršenie v kvalite prijímanej legislatívy. Do veľkej miery sa jedná o výsledok častých a sporných úprav, a to najmä v prípade Zákonníka práce a daňových zákonov. Pandémia však v tomto prípade len prispela k nárazovému zvýrazneniu dlhodobu nepriaznivého trendu. Prezident RÚZ Miroslav Kiraľvarga upozorňuje, že jedným z optimálnych výsledkov kvalitného sociálneho dialógu by malo byť také nastavenie regulačných povinností, ktoré budú uspokojivo zabezpečovať férové pracovné podmienky zamestnancov, no zároveň nebudú vytvárať neprimerané náklady pre zamestnávateľov. Situácia na Slovensku je však podľa neho v tomto ohľade dlhodobu nedostatočná. „Pracovnoprávna legislatíva ukladá neúmerne množstvo povinností, v ktorých majú najmä malí zamestnávateľia problém sa zorientovať. Okrem toho sa navyše často mení a počet strán kľúčovej legislatívy a jej regulačného bremena, ktoré neustále rastie. Značne neuspokojivá je preto aj procesná stránka prijímania legislatívy,“ spresňuje.

Pozitívnym aspektom však je, že IKSD ukázal v niektorých aspektoch sociálneho dialógu aj citelné medziročné zlepšenia. Ide najmä o postupné vyrovnávanie rodových mzdových rozdielov. „Aj keď platí, že v obdobiach poklesu ekonomiky sú výsledky tohto ukazovateľa zákonite horšie, Slovensko na tom nie je až tak zle. Navyše, produktivita práce zostala stabilná a minimálna mzda kontinuálne zlepšovala hodnotenia v súvislosti s približovaním pomeru minimálnej a priemernej mzdy k 50 percentám,“ tvrdí tajomník RÚZ, Martin Hošťák.

Index kvality sociálneho dialógu v Slovenskej republike (IKSD) vznikol v rámci projektu „Smart Tripartite Cooperation“, ktorý bol podporený Nórskom prostredníctvom Nórskeho grantov 2014 - 2021 v rámci programu „Sociálny dialóg - dôstojná práca“. Index kvality sociálneho dialógu pripravili experti RÚZ ako pilotný projekt, ktorého cieľom bolo zostaviť nástroj pre hodnotenie sociálneho dialógu v podmienkach SR. Dlhodobým cieľom iniciatívy RÚZ je prispieť ku skvalitneniu sociálneho dialógu na Slovensku na základe skutočne merateľných ukazovateľov.

SOCIÁLNY DIALÓG POČAS PANDÉMIE VIAZNE - VÝSLEDKOM JE MENEJ KVALITNÁ LEGISLATÍVA

#ZAMESTNÁVATELIA